

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
Enhet 2
Rotel 11

DOM
2014-06-02
Meddelad i
Norrköping

Mål nr
T 1981-13

PARTER

KÄRANDE

1. Diskrimineringsombudsmannen (DO), 202100-6073
Box 3686
103 59 Stockholm

Ombud: Processföraren Ulrika Dietersson
samma adress

2. JJ
Sekretess

SVARANDE

Norrköpings kommun, 212000-0456
601 81 Norrköping

Ombud: Stadsjurist Martine Christensen Odenhall
Norrköpings kommun
kommunstyrelsens kansli
Rådhuset
601 81 Norrköping

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
2. Sekretessen gällande JJ MJ och DG adresser jämlikt 36 kap. 4 § andra stycket offentlighets- och sekretesslagen, ska jämlikt 43 kap. 5 § andra stycket samma lag bestå.

Dok.Id 301787

Postadress
Box 418
601 05 Norrköping

Besöksadress
Olai Kyrkogata 58

Telefon
011-24 35 00
E-post: norrkopings.tingsratt@dom.se
www.norrkopingsratt.domstol.se

Telefax
011-13 71 34

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

■■■■■■ JJ som är född 1998, studerade i musikklass på Hagaskolan i Norrköping från och med höstterminen 2008 till mitten av november 2011, då hon bytte skola. Under höstterminen 2011, när ■■■■■■ JJ precis hade börjat sjunde klass, kom nya klasser till Hagaskolan från Matteusskolan. Inledningsvis umgicks ■■■■■■ JJ och hennes kamrat med några av pojkarna i en av de nya parallellklasserna. Det var dock allmänt stökigt på skolan och efter en tid blev pojkarna och flickorna osams. Pojkarna kallade flickorna för ”svennehora”, ”hora” och liknande och flickorna kallade pojkarna för ”blatte”, ”neger” m m. ■■■■■■ JJ upplevde att hon utsattes för trakasserier under skoltid av andra elever. ■■■■■■ JJ talade med bl. a. klassföreståndaren ■■■■■■ ACH mentorn ■■■■■■ AW och läraren ■■■■■■ PH om sina problem som inte endast rörde pojkarna. Hagaskolan dokumenterade inte dessa kontakter. Det finns ingen uppgift om att den dåvarande rektorn eller Norrköpings kommun informerades om läget. Konflikten eskalerade och urartade i fysiskt våld vid en händelse den 10 oktober 2011. Detta mål rör endast tiden från och med september 2011 till den 10 oktober 2011. Hagaskolan hade inte upprättat en Likabehandlingsplan för läsåret 2011/2012, däremot fanns en Likabehandlingsplan för föregående läsår.

YRKANDEN M.M.

Diskrimineringsombudsmannen (DO) har yrkat att Norrköpings kommun förpliktas att till ■■■■■■ JJ betala diskrimineringsersättning med 50 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 1 juli 2013 till dess full betalning sker. DO har också yrkat ersättning för sin rättegångskostnad med belopp som senare kommer att anges.

Norrköpings kommun har bestritt yrkandena. Sättet att beräkna ränta på har vitsordats som skäligt i och för sig.

GRUNDER FÖR TALAN

Diskrimineringsombudsmannen

Hagaskolan har under perioden september 2011 fram till dess att fysiskt våld ägde rum den 10 oktober 2011 brustit i sin skyldighet, enligt 2 kap. 7 § diskrimineringslagen (2008:567), genom att skolan/kommunen underlätit att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna på erforderligt sätt och vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier. Norrköpings kommun ska därför i egenskap av huvudman för Hagaskolan betala diskrimineringsersättning för den kränkning som överträdelsen av lagen har inneburit enligt 5 kap. 1 § samma lag.

Norrköpings kommun

Norrköpings kommun har inte brustit i sina skyldigheter enligt de förutsättningar som anges i 2 kap. 7 § diskrimineringslagen. I den utsträckning trakasserier enligt diskrimineringslagens definition förekommit och kommit till personalens kännedom, har uppgifterna hanterats genom de samtal och övriga kontakter som beskrivs nedan, varigenom den utrednings- och åtgärdsskyldighet som föreskrivs i 2 kap. 7 § diskrimineringslagen uppfyllts. Således är kriterierna enligt den angivna paragrafen inte uppfyllda och det saknas grund för yrkandet om diskrimineringsersättning.

UTVECKLING AV TALAN

Diskrimineringsombudsmannen

Under september 2011 talade JJ och hennes kamrat om för personal på skolan vid fler än ett tillfälle, att de blev utsatta för trakasserier av pojkarna i parallellklassen. Trakasserierna förekom dagligen när de stötte på varandra i skolans

korridorer. Flickorna kände sig utsatta och upplevde att det var obehagligt att vara i närheten av pojkarna. De talade om trakasserierna med bl.a. sin klassföreståndare **ACH** sin mentor **AW** och sin lärare **PH**. Lärarna uppmanade flickorna att inte bry sig om pojkarna. Flickorna upplevde att skolan inte gjorde något med anledning av vad de berättade. Enligt uppgift från Hagaskolan talade de lärare flickorna hade vänt sig till med mentorerna till de inblandade eleverna, som i sin tur pratade med sina elever om trakasserierna. Lärarna kom fram till att det var fråga om ömsesidiga kränkningar mellan eleverna och nöjde sig med det. Någon egentlig utredning, som allsidigt belyste situationen och analyserade orsakerna, genomfördes inte. Dokumentation saknas. Skolan vidtog inte några åtgärder för att förhindra fortsatta trakasserier. Elevernas vårdnadshavare kontaktades inte. Det gjordes inte någon uppföljning. Skolans personal följde inte de rutiner för utredning av kränkningar och/eller trakasserier som var föreskrivna i den likabehandlingsplan som hade upprättats föregående läsår. På grund av att Hagaskolan inte uppfyllde sin skyldighet att skyndsamt genomföra erforderlig utredning av trakasserierna och vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra fortsatta trakasserier fortgick trakasserierna och utmynnade den 10 oktober 2011 i bråk mellan flickorna och pojkarna i parallellklassen. Det började med att någon kastade ett suddgummi på **JJ**. Det uppstod en upprörd stämning mellan flickorna och pojkarna, varvid nedlåtande tillmälen uttalades. Det hela urartade till slagsmål. Först efter den händelsen gjorde skolan en anmälan och inledde en utredning.

Norrköpings kommun

JJ och hennes kamrat talade under hösten 2011 med klassföreståndaren **ACH** och mentorn **AW** om att de kände sig utsatta. Även kuratorn **SB** och elevassistenten **PN** hade kontakter med dem. Trakasserierna var således kända för skolan, men de hade ett mindre framträdande drag än vad som görs gällande i målet. Inledningsvis bör det även nämnas att personalen såg att det rörde sig om en ömsesidig konflikt där initiativet och tillmälena kom från

bägge håll. Ömsesidigheten minskar självfallet inte stödbehovet för var och en, men bör ändå framgå i detta sammanhang. Problemen togs upp i alla berörda klasser. Personalen i de tidigare "Haga-klasserna" pratade mycket med eleverna om hur man ska vara mot varandra, att man måste acceptera dem som kommer nya till skolan och att alla måste hjälpas åt så att samarbetet blir så bra som möjligt. I de nytilkomna parallellklasserna arbetade man tillsammans med elevhälsan och genom föräldrakontakter för att komma tillrätta med problemen. Till detta kommer arbetet gentemot de enskilda berörda eleverna. Mentorer, kurator och elevhälsoteam har alla medverkat vid utredningen av uppgifterna. Problemen diskuterades vid lagmöten och flickornas uppgifter lämnades vidare till de övriga personalkategorierna.

Den 23 september 2011 anordnades ett möte med **JJ** föräldrar. Vid det mötet närvarade föräldrarna, kurator **SB** klassföreståndare **ACH** och lärare **PH**. De kom bland annat fram till att de vuxna måste stötta **JJ** bättre och fråga henne hur hon mår. Problemet med pojkarna i parallellklassen var inte ett framträdande drag vid mötet. Det fanns även andra orsaker till att **JJ** inte mådde bra. Ingen väckte vid sammanträdet frågan om trakasserier, att **JJ** skulle ha känt sig kränkt eller diskriminerad och att detta skulle vara ett skäl till **JJ** dåliga mående. Däremot talade man t. ex. om hennes ätstörningar. Trots att **PH** talade med **JJ** så gott som dagligen, var det inte förrän sent i september som hon fick kännedom om trakasserier.

Det finns inte några anteckningar från ansvarig rektor gällande **JJ** under den aktuella tidsperioden som avser trakasserier mot henne. Den rektor som tog över ansvaret från den 10 oktober, **MJ** har i sina pärmar anteckningar från 5, 6 och 13 september 2011 om oro från lärare och uppgifter från elevhälsoteam som samtliga gällde tecken på dåligt mående hos **JJ**. Det finns ingen anteckning om trakasserier. **MJ** fick kännedom om de påstådda trakasserier i samband med händelsen den 10 oktober 2011.

DOMSKÄL

Utredningen i målet

I målet har förhör under sanningsförsäkran hållits med [JJ] vittnesförhör med hennes mor [MJ] och vittnesförhör med hennes far [DG]. Vidare har vittnesförhör hållits med lärarna [AW] och [PH] samt med elevassistenten [PN].

Parterna har också hänfört sig till ett antal ostridiga handlingar som ingivits i målet.

Vad som är bevisat i målet

[JJ] har sedan i vart fall mellanstadiet haft olika problem som krävt särskilda stödinsatser. Det är klarlagt att hon även i början av första terminen i sjuan, hösten 2011, hade koncentrationsproblem och, enligt hennes föräldrar, var inne i en mycket jobbig pubertetsperiod. Hon har själv berättat att hon mår allmänt dåligt.

[AW] och [PN] har bl. a. uppgett att [JJ] vägrade att gå in på lektionerna ibland, men ville inte berätta vad som var orsaken. [PH] har också vittnat om att hon vid samtal en bit in på terminen frågade [JJ] vad som var fel, men [JJ] ville inte närmare berätta vad det var. [JJ] å sin sida har uppgett att hon talade med [PH] om att pojkarna var besvärliga, och att hon fick rådet att hålla sig ifrån dem.

Det är vidare klarlagt att det var en allmänt stökig miljö när nya och gamla klasser skulle samsas på Hagaskolan. Till en början var stämningen god mellan [JJ] och hennes kompis å ena sidan och pojkarna i parallellklassen å den andra. En bit in i terminen blev kontakten klart sämre och de började kalla varandra för djupt kränkande tillmälen. Annat har inte framkommit än att dessa kränkande tillmälen utdelades åt båda håll. [JJ] talade med [ACH] vid minst

ett tillfälle, men det var främst om hennes allmänna mående. Detta/dessa samtal ägde rum några veckor in på terminen, enligt [JJ]

Det är ostridigt att i vart fall [JJ] mor, [MJ] hade kontakt med kuratorn [SB] vid flera tillfällen under första delen av hösten. Möjligen hade hon även någon kontakt med [AW]. Samtalen gällde [JJ] allmänna mående, att hon var störande på vissa lektioner, att hon skulle vara aktiv på gymnastiken och att hon skulle äta i matsalen m m. Det nämndes också att [JJ] [JJ] hade det jobbigt med några pojkar på rasterna. På mötet den 23 september upprepades dessa saker som [MJ] fått höra tidigare. Inte förrän två till fyra veckor innan situationen urartade den 10 oktober fick [MJ] klart för sig att det rörde sig om något som kunde klassas som trakasserier mot [JJ] [MJ] [JJ] sa då till [JJ] att tala med lärarna, men inget hände. Skolan skulle, enligt hennes uppfattning, då ha kunnat ha gjort mera.

Tingsrätten kan konstatera att bevisbördan i 6 kap. 3 § diskrimineringslagen är konstruerad så att DO måste göra antagligt att diskriminering förekommit. Om DO lyckas med det måste kommunen visa, eller med ett annat ord styrka, att diskriminering inte skett. Enligt tingsrättens uppfattning finns det anledning anta att [JJ] har blivit diskriminerad i vart fall under någon tid före den 10 oktober 2011. Vid det förhållandet ska kommunen visa att diskriminering inte har förekommit.

Ett grundläggande kriterium för att en utrednings – och åtgärdsskyldighet ska föreligga är att huvudmannen/utbildningssamordnaren får kännedom om de påstådda trakasserier (prop. 2007/2008:95 s. 509). Vilka åtgärder som ska vidtas får bedömas från fall till fall. Åtgärderna är beroende av händelseförloppet i det enskilda fallet, liksom utbildningssamordnarens rättsliga och faktiska möjligheter att gå till botten med saken. Samma förutsättningar föreligger när det gäller vilka åtgärder som ska vidtas för att förhindra trakasserier i framtiden (samma prop. s. 300). Klarlagt är att [JJ] vid flera tillfällen inte ville berätta vad det var som gjorde henne

nedstämd. Vidare är det klarlagt att hon hade en rad problem sedan tidigare, vilka var väl kända av personalen. Därtill var hon i en mycket påfrestande fas av sin pubertet. Det har inte framkommit några uppgifter som gav anledning för skolan att förstå att det kunde vara trakasserier i lagens mening förrän sent i september eller början av oktober. [JJ] far, som var med på mötet den 23 september, har t. ex. uppgett att han inte hörde talas om några trakasserier, inte heller från [JJ] förrän i samband med händelsen den 10 oktober.

Med hänsyn till vilken information som kommit fram till skolans personal t o m sista veckan i september, finner tingsrätten att de åtgärder som skolan vidtog var rimliga, adekvata och tillräckliga. [JJ] allmänt dåliga mående, som tidigare hade haft andra orsaker än trakasserier, diskuterades i olika forum på skolan. [JJ] [JJ] var ofta ovillig att berätta vad som tyngde henne. Den personal på skolan som [JJ] ändå talade med, förde hennes uppgifter vidare till berörda mentorer. Lärare och mentorer hade samtal i klasserna. [MJ] hade kontakt med rektorn under tidig höst. Skolan anordnade ett möte den 23 september för att reda ut vad som var problematiskt för [JJ]. På det mötet har vare sig föräldrarna, som tydligen i så fall inte fått kännedom om trakasserier från [JJ] eller någon annan tagit upp trakasserier som ett särskilt problem. Vid det förhållandet kan det inte begäras att kommunen skulle ha vidtagit mer åtgärder än de gjorde. Eftersom trakasserier verkar ha eskalerat under hösten, kan det röra sig om ett par veckor mellan den 23 september och 10 oktober där pojkarnas beteenden har varit sådant att kommunen borde ha vidtagit ytterligare åtgärder om skolan/kommunen fått full kännedom om dessa. Denna tid är emellertid mycket kort. Även om dokumentationen av kommunens åtgärder varit bristfällig, finner tingsrätten att det är utrett att skolan inte känt till trakasserier i ett tidigt stadium och när de väl fått kännedom om dessa vidtagit relevanta åtgärder utifrån den information som kommit skolan/kommunen till del. DO:s talan ska därför ogillas. Med hänsyn till utgången i målet ska DO svara för sina egna rättegångskostnader.

Övrigt

I samband med att DO väckte talan i målet den 18 juni 2013 begärde DO att tingsrätten skulle förordna om sekretess gällande [JJ] personliga förhållanden, vilket även innefattade hennes vårdnadshavares personuppgifter, enligt 36 kap. 4 § andra stycket offentlighets- och sekretesslagen. Vidare begärde DO, enligt 43 kap. 5 § andra stycket samma lag, att tingsrätten skulle förordna att sekretessen skulle bestå även efter att domstolen skilt saken ifrån sig. Inledningsvis ansåg tingsrätten att förutsättningar för en sådan sekretess förelåg och sekretessmarkerade de uppgifter som omfattas av sekretessen. Det är sedan en konkret sekretessprövning vid begäran om utlämnade som i vanlig ordning avgör om uppgifter verkligen ska omfattas av sekretessen.

Genom beslut av tingsrätten den 19 december 2013 hävdades samtliga sekretessmarkeringar i domstolens ärendehanteringssystem, med undantag för aktbil. 3, där [JJ] och hennes vårdnadshavares namn och adress anges. Av bl. a. tingsrättens aktbil. 21 framgår det vilken elev saken rör och att hennes namn är [JJ] [JJ]. Det innebär att dessa uppgifter, som inte varit sekretessmarkerade sedan december 2013, har varit allmänna och offentliga uppgifter sedan dess. Vid det förhållandet saknas det nu möjlighet att förordna om sekretess gällande [JJ] [JJ] namn. Därigenom saknas det också skäl att förordna om sekretess gällande namnen på hennes vårdnadshavare. [JJ] [JJ] och hennes vårdnadshavares adress omfattas dock fortfarande av sekretess, och tingsrätten förordnar att den ska bestå även sedan tingsrätten skilt saken ifrån sig.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 1.

Överklagande senast den 23 juni 2014, ställs till Göta hovrätt. Prövningstillstånd krävs.

Anders Heiborn

Malin Nilsson

Lisa Johansson

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen.

Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten. Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.